

Leiden

Samenwerken en innoveren

**Beleidsakkoord 2014-2018
D66, SP, VVD, PvdA**

17 april 2014

[...]

Leiden is op zijn mooist
in zomergroen, in winterwit
of alles wat er tussen zit
vanaf de blauwe steen
tot aan de buitenwijken
Leiden is op zijn mooist
als zij is geveegd en gewassen
ontdaan van al haar krassen
en iedereen jaloers in haar
ogen wil kijken

Stadsdichter Jaap Montagne, Biotopia, 2013

Inhoudsopgave

Samenwerken en innoveren	3
Ondernemende stad	5
Sociale stad	6
Zorgzame stad	7
Kennisstad	8
Cultuurstad	8
Bereikbare stad	9
Prettige stad om te wonen en te leven	10
Duurzame stad	12
Financieel gezonde stad	12
Portefeuilleverdeling	15

Samenwerken en innoveren

“De Leidse regio is een geweldige plek om te wonen, te werken, te leren, te ondernemen, te investeren en te vertoeven.” Met deze woorden begint onze ontwikkelingsvisie, *Leiden Stad van Ontdekkingen*. Aan het begin van elke collegeperiode bepalen we hoe we hieraan invulling geven. De uitkomsten hiervan zijn opgenomen in dit beleidsakkoord 2014-2018 *Samenwerken en innoveren*. Het bevat doelen, uitgangspunten en maatregelen waarmee we in de komende vier jaar aan de slag gaan. Dat doen we in de stad, voor de stad, met de stad en met onze partners in de regio.

De thema's in dit akkoord hebben twee rode draden: samenwerking en innovatie. Door samenwerking zijn we in staat om met elkaar tot betere uitkomsten te komen, door samenwerking kunnen we elkaar uitdagen en inspireren en door samenwerking kunnen we met elkaar effectiever opereren. Die samenwerking zullen wij daarom telkens opzoeken. Hetzelfde geldt voor innovatie. Wij hebben de overtuiging dat iedereen in staat is nieuwe oplossingen te verzinnen, creatief te zijn en nieuwe ideeën toe te passen. Die capaciteit om te innoveren hebben we nodig, niet alleen omdat de gemeente nieuwe taken krijgt in het sociale domein, maar vooral ook omdat de wereld rond en in Leiden verandert. Vanzelfsprekend zoeken we daarbij ook verdere versterking van de samenwerking met de Leidse kennisinstellingen, die van groot belang zijn voor de stad. Met samenwerking en innovatie komt nieuwe energie los.

In de komende jaren zoeken we graag de samenwerking en innovatie op met iedereen die Leiden een warm hart toedraagt. Leiden telt talloze mensen die zich graag ondernemend opstellen. Velen onder hen hebben zich verenigd in organisaties als Stadslab en de 3 October Vereeniging, maar ook in kleinschaliger verbanden treden veel Leidenaren ondernemend op, bijvoorbeeld op gebieden als sport, recreatie, zorg en welzijn of als particulier opdrachtgever van een huis in Nieuw Leyden. Hun initiatieven vertegenwoordigen een onschatbare waarde voor de stad en hun inspanningen verdienen alle lof. Zij zijn het die de stad ondernemend, sociaal, zorgzaam, cultureel en duurzaam maken en prettig om te wonen.

Netwerkstad

Leiden vormt samen met andere gemeenten één stedelijk gebied. Bewoners maken volop gebruik van de voorzieningen in elkaars gemeenten. Om te komen tot goede afstemming van beleid of tot gezamenlijk beleid trekt Leiden bij voorkeur samen op met de andere vier gemeenten in de Leidse regio: Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude. De verdere uitwerking van de ruimtelijke structuurvisie is daarvan een voorbeeld. Dat doen we samen met de regio. Ook de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering in Servicepunt71 waarderen we positief. Deze willen we graag doorzetten en uitbreiden.

Met de gemeenten in Holland Rijnland werkt Leiden samen aan de beleidsvoorbereiding en uitvoering van bestaande en nieuwe gemeentelijke taken in het sociaal domein, zoals de jeugdzorg. Leiden zet in eerste instantie in op samenwerking in de Leidse regio en daarna op samenwerking in het grotere verband van Holland Rijnland.

Aan de westkant van de stad is de samenwerking met Katwijk van strategische betekenis, onder meer vanwege de gebiedsontwikkeling Valkenburg en mogelijke uitbreiding van het Bio Science Park. Iets verderop ligt Noordwijk, dat voor Leiden aan belang wint vanwege economische kansen op het gebied van space, samen met Delft. Met Delft heeft Leiden zo veel overeenkomsten en zo veel gedeelde ambities dat we een strategische alliantie willen opbouwen.

Ook de provincie is een belangrijke partner, vanwege haar ambities die activiteiten in de Leidse regio kunnen versterken. Daarbij gaat het om ruimtelijke ontwikkelingen, milieu en duurzaamheid, bereikbaarheid, zorg en economie.

Met dit beleidsakkoord gaat het college voort op de met de gemeenteraad gevonden weg voor Leiden. Net als vier jaar geleden maken de raadsfracties in een bestuursakkoord afspraken over de onderlinge samenwerking, over samenwerking met partners en de samenwerking met het college. Het vorige bestuursakkoord heeft bijgedragen aan een open en effectieve bestuursstijl in de raad. Wij onderschrijven die stijl van harte.

Met de inhoudelijke agenda voor het college kiezen we voor continuïteit, uitvoering en vooruitgang. Dit betekent bijvoorbeeld dat we de programma's Binnenstad, Kennisstad en Bereikbaarheid voortzetten, dat we het investeringsprogramma uit de recente Sportnota zullen uitvoeren en hetzelfde geldt voor het investeringsplan voor onderwijshuisvesting. Beleid dat onlangs na intensief overleg met partners in de stad tot stand is gekomen, zoals de Nota Wonen, de Cultuurnota en de Erfgoednota, zullen we op dezelfde wijze blijven uitvoeren, tot de raad op zekere dag anders besluit.

Wij kijken ernaar uit samen met inwoners, partners in de stad, gemeenten uit de regio en de gemeenteraad de schouders te zetten onder de uitvoering van de ontwikkelingsvisie Leiden Stad van Ontdekkingen en onder de doelen en ambities die wij in dit beleidsakkoord hebben verwoord. Ons college zal samenwerkingspartners daarbij in een zo vroeg mogelijk stadium betrekken. Door meer partijen gelegenheid te geven argumenten in te brengen en door in goed overleg tot besluiten te komen, verwachten we maximaal te kunnen bijdragen aan een bestuurskrachtige stad en regio.

Ondernemende stad

Leiden is een ondernemende stad. Niet alleen hebben we een van de beste bedrijventerreinen van Nederland, het Leiden Bio Science Park, maar ook borrelt en bruist ondernemerschap op allerlei andere plaatsen in de stad. In Leiden profiteren grote ondernemingen, MKB-bedrijven, zzp'ers en kennisinstellingen volop van elkaars aanwezigheid.

Dankzij de aanwezigheid van de Universiteit, onze bevolking met veel hoogopgeleiden en onze centrale ligging in de Randstad, vlak bij Schiphol, is Leiden een aantrekkelijke vestigingsplaats voor grote ondernemingen, zoals ook in Leiden Stad van Ontdekkingen is beschreven. Met hun komst en bloei ontstaat werkgelegenheid op alle niveaus, van directeur tot portier en lab-assistent. Deze werkgelegenheid is een bron van welvaart, die we koesteren.

De gemeente juicht ondernemerschap, initiatief en innovatie in de stad toe. Daarbij zal de gemeente faciliteren zonder particuliere verantwoordelijkheden over te nemen, duidelijke spelregels hanteren, helder communiceren en publieke belangen bewaken. De gemeente zoekt nadrukkelijk de samenwerking met ondernemersverenigingen. De gemeente en ondernemers in de stad hebben veel gemeenschappelijke belangen, waarmee we graag in goede samenwerking en op innovatieve manieren aan de slag gaan. Hierbij gaat het om allerlei onderwerpen, variërend van duurzaamheid tot verbetering van de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt, en van het aantrekken van nieuwe bedrijven tot handhaving en veiligheid.

Een plek die in de nabije toekomst nog veel meer ruimte gaat bieden voor werkgelegenheid en ondernemerschap, is het stationsgebied. Dit knooppunt van vervoersstromen is een aantrekkelijke kantoorlocatie, die we in de komende vier jaar verder tot ontwikkeling zullen brengen.

Afspraken:

- De gemeente geeft uitvoering aan de economische agenda van de Leidse regio ("Economie071").
- Het programma binnenstad zetten we voort.

Onderwerpen die het college verder zal uitwerken:

- Verkenning naar versterking en omvang van het kernwinkelgebied.
- Herinrichting Haarlemmerstraat.
- Vereenvoudiging van regelgeving en procedures om daarmee de dienstverlening aan ondernemers zo klantvriendelijk mogelijk te maken, onder meer door verdere digitalisering.
- Versterking van het accountmanagement bij de gemeente voor bedrijven.
- Ondersteuning en mogelijk participatie in het Ondernemingshuis, waarin ondernemersverenigingen zich bij elkaar willen vestigen.
- Benutten van kansen op het gebied van "bio-based economy", het zorgcluster en space.
- Bijdragen aan startersgebouw voor kennisintensieve bedrijven.

Sociale stad

Leiden is van oudsher een sociale stad. Iedereen doet mee en iedereen telt mee. Wie vanwege gezondheidsproblemen, gebrek aan inkomsten of andere ingrijpende gebeurtenissen tijdelijk of langdurig niet voor zichzelf kan zorgen, kan rekenen op ondersteuning van de stad. Deze ondersteuning is er altijd op gericht dat mensen hun zelfstandigheid herwinnen, weer voor zichzelf kunnen zorgen en loskomen van hun situatie van hulpbehoevendheid. Afhankelijk van de ernst van de situatie is deze ondersteuning kortdurend of langer durend, maar in beginsel altijd gericht op herstel van autonomie en zelfredzaamheid. De gemeente krijgt een grotere verantwoordelijkheid voor het aan het werk helpen van mensen met een arbeidshandicap. Hierbij zoeken we naar innovatieve oplossingen, ook met oog op de samenhang met het zorgdomein, en samenwerking met werkgevers en organisaties die hieraan kunnen bijdragen.

Een sociale stad blijft sociaal als iedereen kan deelnemen aan het leven in de stad. Van mensen die tijdelijk of langdurig gebruik moeten maken van de bijstand, vragen wij een actieve betrokkenheid bij de samenleving. Werk staat daarbij voorop. Maar wie om een of andere reden niet kan werken, laten we niet links liggen. Ook in zo'n situatie betrekken we iemand graag in de samenleving. Preventie van hulpbehoevendheid is ons streven en "meedoen" is ons motto.

De gemeente versterkt de maatregelen om problematische schulden van Leidse huishoudens te voorkomen en aan te pakken. Problematische schulden leiden niet zelden tot gezondheidsproblemen, een beroep op de bijstand en/of huisuitzetting. Door vroegtijdig in te grijpen kan voor de betrokken huishoudens veel leed en voor de gemeenschap veel geld worden bespaard.

Afspraken:

- Voor de invoering van de participatiewet zetten we de ingezette lijn voort om een "zachte landing" mogelijk te maken. Hiervoor is geld gereserveerd in de Perspectiefnota 2014-2017. Daarmee gaan we door.
- Ter bestrijding van armoede van gezinnen met kinderen passen we de zogeheten declaratieregeling zo aan dat huishoudens met inkomens tot 120% van het minimumloon daarvan gebruik kunnen maken. Leiden staat bekend om ruimhartig minimabeleid en dat blijft zo.
- Schuldhulpverlening blijft toegankelijk voor iedereen. Wij zetten extra in op het voorkomen en aanpakken van schulden en intensiveren het aanbod.
- Wij vinden het belangrijk dat kinderen aan sport kunnen doen. Daarom krijgt het Jeugdsportfonds extra ondersteuning.
- Intensivering van maatregelen tegen fraude en oneigenlijk gebruik.

Onderwerpen die het college verder zal uitwerken:

- Samen optrekken met werkgevers om alle Leidenaren een kans te bieden op participatie en werk (actieplan). De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door stageplaatsen aan te bieden, arbeidsgehandicapten in dienst te nemen en te werken met sociale winst op aanbesteden.
- Blijven bestrijden van jeugdwerkloosheid.

Zorgzame stad

Vanaf 2015 krijgt de gemeente een veel grotere verantwoordelijkheid voor de zorg aan Leidenaren, zoals de jeugdzorg en delen van de AWBZ. Dat biedt nieuwe kansen voor lokaal maatwerk. Hulp, ondersteuning en zorg moet geboden worden waar dat nodig is. Onze uitgangspunten daarbij zijn: minder bureaucratie, keuzevrijheid, meer zorg op maat en meer eigen regie en inspraak voor bewoners.

De zorgvoorzieningen die de gemeente gaat aanbieden, zullen moeten worden aangepast om deze te kunnen uitvoeren met de budgetten die het rijk ter beschikking stelt. Die budgetten worden kleiner. Om de aanpassingen verantwoord te laten verlopen is een overgangperiode nodig. Tijdens de overgangperiode zullen we extra middelen beschikbaar stellen. Deze gebruiken we om de aanpassingen op correcte en voortvarende wijze te kunnen invoeren. Deze overgangperiode zal niet voor alle taken even lang duren.

Er is nog veel winst te behalen door geld voor zorg effectiever te besteden en door meer gebruik te maken van samenwerking en sociale innovatie. Dubbel werk moet worden voorkomen en mensen mogen niet meer de weg kwijtraken in een woud van organisaties, regels en loketten. We steunen dat meer mensen zelf hun zorg regelen, maar de gemeente biedt een vangnet voor inwoners die dat niet kunnen.

Om zorg en welzijn dichterbij de mensen te organiseren, werken we met gebiedsgerichte teams. Deze teams zijn herkenbaar in de wijk. Ze zijn toegankelijk en aanspreekbaar en bestaan uit zowel professionals als actieve mensen uit de wijk. Ze werken samen met familieleden en buurtbewoners; zo weten ze goed wat er speelt. Ze hebben ruime taken en bevoegdheden. Dit leidt tot betere hulp, verkleint het beroep op duurdere zorg en maakt het mogelijk dat mensen langer zelfstandig in hun eigen buurt kunnen blijven wonen.

In Leiden bestaat een groot saamhorigheidsgevoel. Er zijn veel burgerinitiatieven en vrijwilligers. Dat geldt ook voor zorg en welzijn. Dit willen we verder versterken, zodat eigen oplossingen van bewoners ruimte kunnen krijgen, waar nodig ondersteund met hulp en zorg van beroepskrachten.

Ook bij de jeugdzorg zijn nieuwe organisatievormen nodig. We willen een integrale benadering van de zorg voor jeugd in Leiden, zonder versnippering en verkokering.

Afspraken

- Met ingang van 2018 willen we de nieuwe taken in het sociaal domein (jeugdzorg, uitbreiding WMO, Participatiewet) kunnen uitvoeren binnen het beschikbare budget. De rijksbezuinigingen kunnen we niet structureel compenseren.
- Het college trekt tot 2018 extra geld uit voor “zachte landing” van de decentralisaties.

Onderwerpen die het college verder zal uitwerken:

- Zorg en welzijn zo veel mogelijk organiseren op buurt- en wijkniveau, met verdere uitbouw van sociale wijkteams en jeugd- en gezinsteam.
- Ruimte voor bewonersinitiatieven op het gebied van zorg en welzijn.

- Aandacht voor levensloopbestendige woningen en andere (nieuwe) woonvormen in prestatieafspraken met woningcorporaties.

Kennisstad

Veel steden noemen zichzelf kennisstad of willen het worden, maar Leiden is het. De kroonjuwelen van Leiden als kennisstad zijn de Universiteit Leiden, het LUMC, de Hogeschool Leiden. We zijn trots op het brede onderwijsaanbod in de stad, op alle niveaus. Daarnaast telt Leiden vele andere onderwijs- en onderzoeksinstellingen en kennisintensieve bedrijven, onder meer op het Bio Science Park. Leiden beschikt hiermee over een unieke combinatie. De innovatiekracht van deze instellingen willen we graag verder versterken, vanuit de overtuiging dat dit goed is voor onze inwoners en de welvaart van onze regio, en dat goed onderwijs vandaag voorbereidt op de banen van morgen. Mede om deze reden omarmen we bijvoorbeeld het initiatief van de Universiteit Leiden om een Humanities Campus te realiseren aan de Witte Singel, maar ook initiatieven om eigentijdse vormen van VMBO aan te bieden.

Naast de opgave die we voor onszelf zien om Leiden als kennisstad verder te versterken, met meer innovatie en samenwerking, heeft de gemeente ook een opgave en een verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting. Deze vullen we in op een manier die een kennisstad past: duurzaam en met oog voor de belangen van leerlingen van alle leeftijden en alle onderwijsniveaus.

Onderwerpen die het college verder zal uitwerken:

- Modernisering van de bibliotheek.
- Verdere intensivering van partnerschap met belangrijke kennisinstellingen.
- Vergroten van kansen voor Leidse jongeren om op jonge leeftijd in aanraking te komen met bedrijven en kennisinstellingen.

Cultuurstad

Wie Leiden zegt, zegt musea, erfgoed en cultuur. Cultuur heeft niet alleen een grote intrinsieke waarde. Cultuur vertegenwoordigt in Leiden ook een grote economische waarde. Onze musea, de binnenstad en onze evenementen trekken veel toeristen aan. De musea van Leiden hebben onnoemlijk veel moois te bieden, dat we graag aan iedereen in Nederland en daarbuiten laten zien. Maar cultuur is meer. Zo beoefenen veel Leidenaren zelf ook kunst en cultuur, bijvoorbeeld door het maken van muziek, individueel of via verenigingen. Scholieren blijven we graag in contact brengen met het Leidse culturaanbod.

In 2012 en 2013 hebben veel cultuurmakers in Leiden bijgedragen aan de totstandkoming van de Cultuurnota en de Erfgoednota. De uitvoeringsprogramma's die daaruit voortvloeien, zetten we voort, binnen de budgetten die de raad daarvoor ter beschikking heeft gesteld. Daarbij gaat het onder meer om verbouwing en uitbreiding van de Lakenhal, een nieuwe foyer voor de Leidse Schouwburg, de opening van muziekcentrum Gebr. De Nobel en het Cultuurfonds Leiden. De

samenwerking tussen culturele instellingen en organisaties, wijkorganisaties en scholen blijven we stimuleren, net als cultuur in de wijken.

Onderwerpen die het college verder zal uitwerken:

- Herinrichting van de Lammermarkt (als groen evenementenplein) en de Nieuwe Beestenmarkt.
- Het college onderzoekt de voor- en nadelen van eventuele vermelding op de Werelderfgoedlijst van Unesco en bereidt een eventuele voordracht voor.

Bereikbare stad

Leiden ligt op een prachtige plek in de Randstad, te midden van groen, met een groot station en met snelwegen aan weerszijden. Ondanks deze prachtige ligging laat de bereikbaarheid van de stad te wensen over. Om dat te verbeteren willen we zwakke punten in onze bereikbaarheid verhelpen, voor alle vormen van vervoer. Uitgangspunten daarbij zijn dat reizigers met betrouwbare reistijden de stad in en uit kunnen, bewoners zich sneller door de stad moeten kunnen bewegen en dat elke rit met fiets of auto begint en eindigt met een parkeerplek.

Leiden gaat de problemen aanpakken die de stad ervaart met parkeren in de binnenstad, bij het station (fietsen) en in de wijken rondom de binnenstad.

Afspraken:

- In de wijken rondom de binnenstad voeren we betaald parkeren in voor bezoekers. Dit geldt voor de hele stad, met uitzondering van de volgende gebieden: Merenwijk, Stevenshof, Bio Science Park, het gebied ten zuidwesten van de Doctor Lelylaan en de Churchilllaan en het gebied ten oosten van de Kanaalweg. Bewoners kunnen tegen kostprijs bewonersvergunningen aanschaffen, waarbij de prijs van de 2^e (en 3^e) vergunning even hoog is als van de eerste.
Het college zal wijkverenigingen, ondernemers en instellingen uitnodigen voor overleg over de fasering en precieze uitwerking van de parkeerregulering. Gebruikersgemak staat daarbij centraal.
De revenuen van parkeerregulering blijven behouden voor realisatie en exploitatie van parkeervoorzieningen en -handhaving.
- Op plekken in de stad waar parkeren een knelpunt oplevert, staat de gemeente open voor innovatieve oplossingen van de betrokken bedrijven en burgers, zoals maatregelen om particuliere parkeervoorzieningen intensiever te benutten. Ook pilots gericht op observatie van feitelijk parkeergedrag behoren tot de mogelijkheden.
- Leiden gaat met regiogemeenten en provincie grootschalig investeren in de bereikbaarheid en werkt hiertoe de plannen van LAB071 uit samen met regiogemeenten, ondernemers en wijkorganisaties. De doelen zijn vastgesteld in het ambitiedocument LAB071.
- Eén specifieke ambitie is voorwaardelijk voor de uitvoering van de plannen van LAB071: ze moeten voldoende alternatief bieden voor doorgaand autoverkeer in de binnenstad, zodat het hoogwaardig openbaar vervoer over de Hooigracht en Langegracht mogelijk wordt en

het aantal bussen in de Breestraat minimaal wordt gehalveerd. Een doorgaande route tussen de Kanaalweg en de Willem de Zwijgerlaan via de Sumatrastraat is daarbij uitgesloten. De eerder gereserveerde budgetten voor verbetering van bereikbaarheid houden we beschikbaar om duurzame oplossingen te kunnen realiseren.

- Voor de binnenstad kiezen we een uitgebalanceerd autobeleid, met realisatie van parkeergarages op de Garenmarkt en Lammermarkt, met aanpassing van het aantal parkeerplaatsen op straat na oplevering van de parkeergarage en met verbetering van de openbare ruimte op beeldbepalende plekken (zie voor de Lammermarkt de paragraaf *Cultuurstad*).
- Bij de aanleg van de Rijnlandroute (“Zoeken naar balans”) heeft een goede inpassing bij de Stevenshof voor Leiden prioriteit.

Onderwerpen die het college verder zal uitwerken:

- Uitbreiding van het aantal fietsenstallingen bij het station. Het college zal met partners als de NS en ProRail voorstellen uitwerken voor realisatie en exploitatie van voldoende fietsplekken in het stationsgebied. Betaald parkeren voor fietsen kan daar onderdeel van zijn. Tijdens de uitwerking van deze voorstellen blijft gebruik van de ondergrondse stalling aan de Zeezijde gratis.
- In samenwerking met het LUMC plannen uitwerken voor een duurzame openbaarvervoersterminal aan de zeezijde van het station en starten met de uitvoering daarvan. Dit zal er onder meer toe leiden dat busverkeer niet meer over de Stationsweg hoeft, en we daar een aantrekkelijke looproute naar de binnenstad kunnen aanleggen.
- Verdere innovatie bij vraagafhankelijk openbaar vervoer en duurzame mobiliteit, in nauwe samenwerking met bedrijven en organisaties in de stad.
- Masterplan fietsroutes uitvoeren.

Prettige stad om te wonen en te leven

In de komende jaren staan we met elkaar voor grote opgaven op het gebied van wonen. Zo telt Leiden nog steeds te veel scheefwoners: mensen met een goed inkomen in een goedkope sociale huurwoning en mensen met een laag inkomen die relatief gezien een (te) groot deel van hun inkomen kwijt zijn aan woonlasten. Voor die laatste groep willen we de woonlasten verlagen. Een tweede opgave betreft de beschikbaarheid van starterswoningen en studentenhuisvesting. Ook is er een veranderende behoefte aan woningen voor ouderen, die steeds langer zelfstandig zullen blijven wonen en die thuis steeds meer zorg nodig zullen hebben. Die ontwikkeling stelt nieuwe eisen aan ruimtelijke ordening, wonen, zorg en dwarsverbanden daartussen. Deze opgaven zullen we met innovatie en creativiteit te lijf moeten gaan.

Een mooie, groene en prettig leefbare woonomgeving, dat is wat wij willen voor Leidenaren. Of een buurt leefbaar is wordt door veel meer bepaald dan alleen de kwaliteit van woningen. Een buurt wordt ook prettig dankzij een goede omgang met de buren, veiligheid, afwezigheid van overlast en nabijheid van winkels en andere voorzieningen. En door parken en stukjes groen natuurlijk. Dat zijn

immers de plekken om te spelen, te recreëren en elkaar te ontmoeten. Die verdienen daarom veel zorg en aandacht.

Veel Leidenaren zetten zich graag in voor hun wijk en voor het groen in de omgeving van hun huis. Dat willen we stimuleren en faciliteren. Bewoners en hun wijkorganisaties willen we meer invloed geven op het beheer van de openbare ruimte in hun buurt. Ook willen we hen graag meer betrekken bij het behoud en beheer van stadsparken en bij maatregelen om de stad schoon te houden. Dit kan door afspraken te maken tussen de gemeente en buurtbewoners. Iedere Leidenaar willen we de kans geven voorstellen te doen voor het vergroenen van zijn of haar buurt. Kleine ingrepen, zoals het plaatsen van een extra boom, kunnen het verschil maken tussen een kale plek en een levendig stukje stad. Waar mogelijk willen we het Leidse groen met elkaar verbinden, zoals bij het Singelpark, of met het groen van buurgemeenten, zoals bij de landgoederenroute.

Afspraken:

- In de planvorming voor woningbouw en in resultaatafspraken met woningcorporaties krijgt de betaalbaarheid van woningen meer nadruk. In Leiden bestaat een grote behoefte aan (starters)woningen voor huishoudens met middeninkomens (woningen met een huur van 800 tot 1000 euro of een koopprijs tussen €200.000 en €250.000).
- 20% van de woningbouw in Leiden is sociale huur. Woonruimte voor studenten telt niet meer mee in de berekening van dit percentage. Dit percentage geldt voor de hele stad; bij afzonderlijke projecten kan dit percentage hoger of lager uitvallen.
- Het Singelpark zullen we stap voor stap aanleggen, met de middelen die de raad daarvoor eerder beschikbaar heeft gesteld.
- Het areaal voor volkstuinen wordt vergroot. Deze uitbreiding dient als compensatie voor volkstuincomplexen die in het verleden gesloten moesten worden, zoals gebeurde bij de uitbreiding van begraafplaats Rhijnhof.

Onderwerpen die het college verder zal uitwerken:

- Bevordering van energiebesparende maatregelen en energieopwekking bij woningen, onder meer ter verlaging van de totale woonlasten (inclusief energiekosten).
- Om de kwaliteit van de woningvoorraad in Leiden te verbeteren maakt de gemeente prestatieafspraken met woningcorporaties, waarbij de voorkeur uitgaat naar renovatie, tenzij nieuwbouw mogelijk is met lagere woonlasten als resultaat. Na gebieds- en wijkvisies voor De Kooi, Tuinstadwijk, De Hoven & Prinsessenbuurt en de Zeeheldenbuurt willen we ook zo'n visie voor Meerburg.
- Gerichte maatregelen om de openbare ruimte schoon, heel en veilig te houden, zoals planmatige uitvoering van onderhoud- en beheerplannen, efficiënte afvalinzameling, ruimte voor initiatief van bewoners, heldere regels en sancties waar nodig.
- Verdere groei van het aantal studentenwoningen, op basis van de verwachte vraag door groei van de Universiteit Leiden en de Hogeschool Leiden.
- Diverse leefbaarheidsprojecten in de wijken.
- Nieuw zwembad bij de Vliet.

Duurzame stad

Als stad van kennis en innovatie zou Leiden voorop moeten lopen op het gebied van duurzaamheid. We willen de verduurzaming en vergroening van Leiden daarom flink versnellen, door meer investeringen mogelijk te maken en door samenwerkingsverbanden op te zoeken en te stichten, waarbij de gemeente ook zaken durft over te laten aan andere partijen. Dat betekent dat we grote stappen willen zetten op het gebied van energiebesparing en -productie, dat we de biodiversiteit in de stad willen bevorderen en dat we slimmer om willen gaan met afval.

We zien duurzaamheid nadrukkelijk ook als economische kans. Dit thema verbinden we daarom met de economie van de stad.

Afspraken:

- We zoeken samenwerkingsverbanden op waarmee we fors extra kunnen investeren in verduurzaming, op de thema's energiebesparing en -productie, duurzame mobiliteit en slim omgaan met afvalstromen. Hierbij zoeken we onder meer aansluiting bij initiatieven vanuit het Rijk, de Provincie Zuid-Holland, Europa, Nuon en Alliander.
- Het bevorderen van biodiversiteit wordt uitgangspunt van beleid voor de stadsnatuur.
- Het groene en recreatieve karakter van de Oostvlietpolder wordt versterkt volgens het door de gemeenteraad vastgestelde merkenkompas. Speerpunten van gemeentebelief zijn de aanleg van een recreatieve verbinding met polderpark Cronesteyn, de inrichting van weidevogelgebied 't Vogelhoff en de duurzame inpassing van de Rijnlandroute.

Onderwerpen die het college verder zal uitwerken:

- De vervanging van de bron van de stadsverwarming in 2020 biedt kansen. De gemeente verbindt de relevante partijen om stadsverwarming een blijvende en belangrijke plek te geven in de energievoorziening van Leiden, met als uitgangspunten verduurzaming, betaalbaarheid en innovatie.
- We richten een platform op waarbinnen de gemeente, bedrijven en organisaties samenwerken aan innovatieve manieren om de stad te verduurzamen.
- Er komt een aanjaagteam binnen de gemeente dat helpt bij het stichten van samenwerking met bestaande en nieuwe initiatieven van bedrijven, organisaties en andere overheden.

Financieel gezonde stad

Leiden houdt haar huishoudboekje op orde en burgers gaan daarvan meeprofiteren via OZB-verlaging. We werken met een sluitende begroting. Regelmatig staan we stil bij de vraag of we het geld dat de gemeente ontvangt, nog altijd besteden op een manier die doeltreffend en doelmatig is. Bij nieuwe taken en veranderende risico's, zoals bij de decentralisaties in het sociale domein, passen we tijdig ons financieel perspectief aan, zodat evenwicht daarbinnen behouden kan blijven.

Voor de bedrijfsvoering van de gemeente in het algemeen en voor de planning & controlcyclus in het bijzonder geldt dat deze transparant, navolgbaar en betrouwbaar moet zijn, en moet getuigen van

degelijkheid, realisme en realisatiekracht. Hetzelfde verwachten we van onze partners, zoals gemeenschappelijke regelingen.

Afspraken:

- De OZB voor woningeigenaren verlagen we in jaarlijkse stappen met in totaal 6%. In vergelijking met andere gemeenten die hun OZB trendmatig verhogen, leidt dit naar verwachting tot een voordeel van 12% voor Leidse woningeigenaren.
- De afvalstoffenheffing en rioolrechten worden in de komende vier jaar uitsluitend trendmatig verhoogd.
- Het geld dat de gemeente heeft gekregen voor verkoop van de NUON-aandelen, kan worden aangewend voor duurzaam, niet-consumptieve investeringen, voor zover deze niet nodig zijn ter versterking van de algemene risicoreserve.
- Ter versterking van het weerstandsvermogen van de gemeente Leiden voegen we € 20 miljoen uit de vrije NUON-reserve toe aan de algemene risicoreserve. Dit sluit aan bij recent uitgevoerde financiële stresstesten en de risico-inventarisatie rondom de decentralisaties.
- Voor de resterende NUON-middelen kiezen we de volgende bestedingsdoelen:

	€ mln
Herinrichting Lammermarkt en Nieuwe Beestenmarkt	4,0
Fietsenstalling stationsgebied, nodig voor ontwikkeling stationsgebied	5,0
Leefbaarheidsprojecten in wijken	8,0
Startersgebouw kennisintensieve bedrijven	2,0
Herinrichting Haarlemmerstraat	1,5
Kenniseconomie / universitaire ontwikkelingen	5,0
Stedelijke ontwikkeling	5,0
Duurzaamheidsfondsen	7,0
Zwembad aan de Vliet	1,5
Uitbreiding areaal volkstuinen	1,0
Algemene risicoreserve	20,0
Totaal	60,0

- De gemeente bevordert een efficiënter gebruik van vastgoed door gesubsidieerde organisaties, bijvoorbeeld door hen vaker panden en ruimtes te laten delen. Tekorten op de exploitatie van gemeentelijk vastgoed worden weggewerkt. Dit houdt onder meer in dat huren worden verhoogd naar marktconforme niveaus.

Onderwerpen die het college verder zal uitwerken:

- Het college stelt in 2014 een voorstel op voor huisvesting van de gemeentelijke diensten vanaf 2020. Randvoorwaarden hierbij zijn dat de huisvestingslasten gelijk blijven of dalen, en dat het bestuurscentrum gehuisvest blijft in het stadhuis.
- Besparing op subsidie-uitgaven door verhoging van de doelmatigheid, vanaf 2016.
- In de bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie wordt personeelsbeleid meer gericht op innovatie en ontplooiing, flexibiliteit, resultaatverantwoordelijkheid en mobiliteit. Bij

aanpassing van de personeelsomvang (als gevolg van taakstellingen) staat het benutten van kansen door natuurlijk verloop en pensionering van medewerkers voorop.

- Door verdere digitalisering kunnen de dienstverlening aan burgers en interne werkprocessen van de gemeente efficiënter worden uitgevoerd. Het college doet bij de programmabegroting 2015 een voorstel voor investeringen in digitalisering, waarbij ook de te behalen besparingen in 2018 t/m 2020 in beeld worden gebracht.
- Vereenvoudiging van de planning- & controlcyclus, verhoging van efficiëntie en transparantie in de bedrijfsvoering, onder meer met een publieksvriendelijke versie van de begroting en jaarrekening.

CONCEPT

Portefeuilleverdeling

Burgemeester

Bestuur, Veiligheid en Handhaving

D66

Bereikbaarheid, Economie, Binnenstad en Cultuur

D66

Onderwijs, Sport en Duurzaamheid

SP

Jeugd, Zorg en Welzijn

VVD

Bouw en Openbare Ruimte

PvdA

Werk & Inkomen, Wijken en Financiën

CONCEPT

Leiden